

Sygn. akt II Ca 408/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Protokolant Beata Prokop

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa R. C. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o zapłatę kwoty 7826,53 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2014 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 6 lutego 2017 roku, w sprawie I C 281/15

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok:

1) w punkcie 2 w ten sposób, że zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz R. C. (1) dodatkowo kwotę 369 zł (trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2014 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2) w punkcie 3 w ten sposób, że zasądzoną od R. C. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 1856,40 zł (tysiąc osiemset pięćdziesiąt sześć złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu obniża do kwoty 1616,92 zł (tysiąc sześćset szesnaście złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od R. C. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 810,12 zł (osiemset dziesięć złotych dwanaście groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Marta Postulska-Siwiek Dariusz Iskra Andrzej Mikołajewski

Sygn. akt II Ca 408/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 grudnia 2014 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej w dniu 17 grudnia 2014 roku, powód – R. C. (1) wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwoty 7826,53 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2014 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7826,53 zł (k. 3-15).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzi od pozwanego odszkodowania za szkodę w pojeździe marki O. (...), numer rejestracyjny (...), będącym własnością M. P.. Pojazd uległ uszkodzeniu w dniu 13 grudnia 2013 roku.

R. C. (1) wskazał, że w dniu 14 sierpnia 2014 roku zawarł z M. P. umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której M. P. przelała na niego wierzytelność przysługującą z tytułu szkody w pojeździe, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność, jako ubezpieczyciel sprawy szkody.

Powód wskazał, że na dochodzoną pozwem kwotę składają się następujące należności:

1) kwota 557,23 zł z tytułu niedopłaty do kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu obejmująca:

a) kwotę 188,23 zł stanowiącą niezapłaconą część kwoty wynikającej z faktury numer (...) z dnia 12 sierpnia 2014 roku,

b) kwotę 369 zł wynikającą z niezapłaconej w całości faktury numer (...) roku z dnia 12 sierpnia 2014 roku;

2) kwota 7269,30 zł z tytułu niedopłaty do faktur numer (...) z dnia 12 sierpnia 2014 roku i numer 46 z dnia 12 sierpnia 2014 roku.

*

Nakazem zapłaty z dnia 16 lutego 2015 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 2157/14, Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej uwzględnił powództwo w całości (k. 91).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 16 lutego 2015 roku sprzeciw wniósł pozwany – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S., reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając nakaz w całości.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 95-100).

*

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2017 roku Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej:

1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz R. C. (1) kwotę 188,23 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2014 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądził od R. C. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 1856,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazał zwrócić (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 160,60 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki (k. 245-246).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 13 grudnia 2013 roku M. P. kierowała pojazdem marki O. (...), numer rejestracyjny (...). Pojazd ten uległ uszkodzeniu w wyniku kolizji. Sprawca zdarzenia zbiegł z miejsca kolizji.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. P. w dniu 13 grudnia 2013 roku wynajęła od A. C., prowadzącego działalność gospodarczą w ramach (...) Serwisu (...), pojazd zastępczy marki T. (...). W dniu 11 stycznia 2014 roku zwróciła pojazd zastępczy i po prowizorycznej naprawie uszkodzonego pojazdu dalej jeździła swoim pojazdem. Przeprowadzona dnia 11 stycznia 2014 roku naprawa polegała na podczepieniu zderzaka, formowaniu przodu, mocowaniu reflektorów, nadkoli i osłony silnika, a jej wartość wyniosła 369 zł. Za najem pojazdu ustalono stawkę 200 zł netto za dobę. Wysokość opłaty z tytułu najmu pojazdu zastępczego ustalona została w sumie na kwotę 7380 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że dochodzenie prowadzone przez policję w celu ustalenia sprawcy kolizji skutkowało skierowaniem sprawy o wykroczenie do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej, który w dniu 6 marca 2014 roku wyrokiem nakazowym uznał sprawcę kolizji za winnego dokonania czynu zabronionego określonego w art. 98 k.w. Wyrok stał się prawomocny z dniem 6 czerwca 2014 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że sprawca kolizji ubezpieczony był w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.. Szkoda została zgłoszona dnia 6 sierpnia 2014 roku. Do naprawy zakwalifikowano wszystkie części objęte naprawą przeprowadzoną w dniu 11 stycznia 2014 roku. Po zakwalifikowaniu szkody jako częściowej M. P. w dniu 6 sierpnia 2014 roku oddała ponownie pojazd do (...) Serwisu (...), w którym dokonano naprawy pojazdu, ustalając jej wartość na kwotę 10823,21 zł. M. P. wypożyczyła w dniu 6 sierpnia 2014 roku pojazd zastępczy. W dniu 12 sierpnia 2014 roku uszkodzony pojazd został odebrany przez M. P. po naprawie. M. P. w tym samym dniu zwróciła pojazd zastępczy.

Sąd Rejonowy ustalił, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. uznała swoją odpowiedzialność, zakwalifikowała szkodę jako tak zwaną częściową, ustalając jej ostateczną wysokość na kwotę 12652,18 zł brutto. Kwota z tytułu naprawy w wysokości 10634,98 zł została przekazana na rzecz (...) Serwisu (...), przy czym obniżono stawki za godzinę roboczą ze 120 zł do 110 zł. Dokonano zwrotu kosztów holowania, nie wypłacono za prowizoryczną naprawę dokonaną dnia 11 stycznia 2014 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że stosowana przez wskazany wyżej „warsztat naprawczy” stawka za prace blacharskie i lakiernicze w wysokości 120 zł netto nie była zawyżona w stosunku do stawek stosowanych na lokalnym rynku już w 2012 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że uszkodzony pojazd marki O. (...) klasyfikuje się w segmencie aut typu K. Zakres stawek najmu pojazdu zastępczego powyższego typu, stosowanych na lokalnym rynku w 2015 roku wynosił od 100 zł netto do 226 zł netto za dobę. Dla danych archiwalnych dostępne było jedno notowanie w wysokości 90 zł netto na dobę. Średnia rynkowa stawka w 2016 roku wyniosła 149,81 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. P. nie zapłaciła za najem pojazdu zastępczego.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 14 sierpnia 2014 roku M. P. zawarła z R. C. (2) umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której przeniósła na niego wierzytelność polegającą na prawie zwrotu kosztów z tytułu holowania, naprawy pojazdu oraz najmu auta zastępczego w (...) Serwisie (...), przysługujących w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 13 grudnia 2013 roku, za którą odpowiedzialność z tytułu OC sprawcy szkody ponosi (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S..

Sąd Rejonowy wskazał, że legitymacja czynna powoda nie była kwestionowana przez pozwanego.

Sąd Rejonowy wskazał, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S., jako ubezpieczyciel z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody, zobowiązany był z mocy art. 822 § 1 k.c. naprawić wyrządzoną szkodę.

Powołując się na przepisy art. 822 § 4 k.c., art. 9 ust. 1, art. 13 ust. 2, art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Sąd Rejonowy wskazał, że podstawa prawna do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego nie była w niniejszej sprawie kwestionowana. Spór dotyczył natomiast określenia granic odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem:

- 1) w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego,
- 2) w zakresie kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu.

Sąd Rejonowy wskazał, że gdy chodzi o koszty najmu pojazdu zastępczego, to pozwany uznał za wystarczający i uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego przez okres 10 dni, przy zastosowaniu stawki średniej 183,27 zł brutto. W zakresie kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu pozwany przyjął stawkę 110 zł netto za godzinę.

Sąd Rejonowy przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/111, wskazując, że zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie lub zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione na najem pojazdu zastępczego.

Sąd Rejonowy wskazał, że uwzględniając obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów oraz obowiązek zwrotu przez dłużnika poniesionych wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, Sąd uznał, że za celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki związane z wynajmem pojazdu zastępczego w tej sprawie należy uznać wydatki zwrócone już przez pozwanego.

Sąd podkreślił, że naprawa pojazdu trwała przez okres tygodnia, a zatem ekonomicznie uzasadnione wydatki z powyższego tytułu, przez czas naprawy, zostały w całości pokryte przez pozwanego. Sąd podkreślił, że w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego pozwana nie podjęła żadnych czynności ukierunkowanych na cele zmierzające do zminimalizowania szkody. W istocie wobec podpisania umowy cesji wierzytelności poszkodowana w ogóle nie interesowała się szczegółami zawartej przez siebie umowy najmu pojazdu zastępczego, co sama przyznała składając zeznania. Zeznała również, że kosztów tych faktycznie nie poniosła.

Sąd wskazał również, że stawka dobowa najmu pojazdu zastępczego udostępnionego poszkodowanej była znacznie wyższa niż średnie stawki tego rodzaju stosowane aktualnie, a także stosowane przez inne podmioty na lokalnym rynku (90 zł netto na dobę).

Sąd uznał, że najem pojazdu zastępczego przez okres przekraczający czas naprawy pojazdu uszkodzonego (w tym w czasie prowadzenia postępowania przygotowawczego przez policję) nie pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą.

W ten sam sposób Sąd Rejonowy ocenił naprawę „prowizoryczną” uszkodzonego pojazdu, obejmującą te same elementy pojazdu, które zostały naprawione w procesie właściwej naprawy. Zwrot wydatków za naprawę pojazdu uszkodzonego, z wyłączeniem naprawy „prowizorycznej”, w całości odpowiada obowiązkowi pozwanego zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych i pozwala na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw wynikłych ze zdarzenia z dnia 13 grudnia 2013 roku.

Sąd Rejonowy uznał za nieuzasadnione obniżenie przez pozwanego stawki za roboczogodzinę ze 120 zł netto do 110 zł netto. Różnica między stawkami jest nieznaczna, a stosowana przez zakład naprawczy wyższa stawka znajdowała uzasadnienie rynkowe. Żądanie powoda zasądzenia dopłaty do faktury VAT z dnia 12 sierpnia 2014 roku, numer (...), w wysokości 188,23 zł Sąd uznał zatem zasadne.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 817 § 1 i 2 k.c. i wyjaśnił, że świadczenie ubezpieczyciela ma charakter terminowy. Skutki opóźnienia określone są między innymi w art. 481 § 1 k.c. i polegają na obowiązku dłużnika zapłaty odsetek.

Sąd Rejonowy uznał, że wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela i wysokości świadczenia było możliwe w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu wywołującym szkodę, co miało miejsce w dniu 6 sierpnia 2014 roku. Pozwany powinien spełnić świadczenie do dnia 6 września 2014 roku. Od dnia następnego pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia a zatem powodowi należą się odsetki za opóźnienie.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję Sąd Rejonowy wskazał przepisy art.100 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 6 lutego 2017 roku apelację wniósł R. C. (1), reprezentowany przez pełnomocnika, wskazując, że zaskarża wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach 2 i 3.

Powód zarzucił:

„1) naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy, przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkujący dowolną jego oceną, co z kolei spowodowało sprzeczność pomiędzy istotnymi dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleniami Sądu, a rzeczywistą treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wskutek błędnego przyjęcia, iż:

a) poszkodowana korzystała z pojazdu zastępczego przez okres dłuższy niż ekonomicznie uzasadniony, w sytuacji gdy było wprost przeciwnie;

b) poszkodowana nie działała w celu minimalizacji szkody, w sytuacji gdy było wprost zupełnie przeciwnie, tj. zakład naprawczy dokonał tymczasowej naprawy by skrócić okres najmu pojazdu zastępczego;

c) stawka dobowa najmu nie mieściła się w granicach rynkowej stawki najmu pojazdu zastępczego odpowiadającego klasą temu uszkodzonemu w sytuacji gdy na rynku funkcjonują stawki wyższe niż ta po której poszkodowana dokonała najmu pojazdu zastępczego.

2) naruszenie przepisu art. 361 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż pozwany za najem pojazdu zastępczego odpowiada jedynie w okresie technologicznego czasu naprawy a nie przez okres w jakim poszkodowana była pozbawiona możliwości korzystania ze swojego pojazdu”.

Powód wniósł o:

„- zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanej spółki pod firmą (...) Spółka Akcyjna na rzecz powoda R. C. (1) kwoty 7.826,53 zł (siedem tysięcy osiemset dwadzieścia sześć złotych, 53/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 07.09.2014 r. do dnia zapłaty. (...)

- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych” (k. 265-271).

÷

W odpowiedzi na apelację pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych (k. 280-281).

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda popierał apelację (k. 289).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna częściowo.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy nietrafnie uznał, że wykonanie w dniu 11 stycznia 2014 roku na zlecenie M. P. wstępnej naprawy pojazdu marki O. (...), numer rejestracyjny (...), nie pozostawało w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem ubezpieczeniowym, za które pozwany ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność z tytułu

umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych we wskazanym wyżej zakresie, jednak niewłaściwie zastosował przepis art. 361 § 1 k.c., uznając, że wykonana naprawa i związane z nią wydatki nie stanowią normalnego następstwa kolizji, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd mechaniczny stanowiący własność M. P.. Wprawdzie we wskazanym zakresie w apelacji nie został sformułowany zarzut naruszenia prawa materialnego, jest w granicach zaskarżenia sąd drugiej instancji bierze z urzędu pod uwagę naruszenie prawa materialnego przez sąd pierwszej instancji, nawet bez powołania się na nie stron².

Z prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że naprawa przedmiotowego pojazdu w dniu 11 stycznia 2014 roku miała charakter prowizoryczny i polegała jedynie na podczepieniu do samochodu (uszkodzonego) zderzaka, uformowaniu karoserii na przodzie pojazdu, przymocowaniu reflektorów, nadkoli i osłony silnika. Oczywiście jest, że czynności te miały jedynie umożliwić M. P. i jej mężowi korzystanie z tego pojazdu, zanim zostanie przeprowadzona naprawa przywracająca stan poprzedni (sprzed wyrządzenia szkody) i poprzednią użyteczność pojazdu. Potwierdzeniem tego jest fakt, że w dniu 11 stycznia 2014 roku samochód został odebrany przez właściciela z zakładu naprawczego i od tej pory był używany zgodnie z jego przeznaczeniem aż do czasu rozpoczęcia właściwej naprawy, co nastąpiło w dniu 6 sierpnia 2014 roku, jak również to, że od chwili kolizji do chwili odbioru pojazdu w dniu 11 stycznia 2014 roku pojazd ten nie był używany w celu poruszania się.

Przeprowadzenie wstępnej naprawy, chociaż miała charakter prowizoryczny, miało na celu doprowadzenie pojazdu do takiego stanu, w którym pojazd mógłby być wykorzystywany zgodnie z jego przeznaczeniem, a jednocześnie nie zachodziłaby potrzeba korzystania z innego pojazdu, w szczególności pojazdu najętego.

Zachowanie M. P. podyktowane było zatem względami ekonomicznymi, ale pośrednio zmierzało również do zminimalizowania szkody polegającej na wydatkach na wynajęcie innego pojazdu. Jednocześnie właściciele pojazdu chcieli zabezpieczyć stan pojazdu po wypadku dla celów przyszłego postępowania ubezpieczeniowego lub dla celów dochodzenia odszkodowania od sprawcy szkody.

Wydatki związane z naprawą pojazdu w dniu 11 stycznia 2014 roku stanowią odrębną szkodę od uszczerbku polegającego na wydatkach związanych z przywróceniem pojazdu do stanu sprzed szkody, a więc związanych z jego naprawą właściwą. W obu wypadkach inny był zakres szkody podlegającej naprawieniu i inny był cel dokonanych napraw. W obu wypadkach cel ten pozostawał w normalnym związku ze zdarzeniem, wskutek którego doszło do uszkodzenia pojazdu. Nie można bowiem uznać, że czynności naprawcze podjęte w dniu 11 stycznia 2014 roku były zbędne.

÷

W związku z powyższym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił częściowo zaskarżony wyrok:

1) w punkcie 2 w ten sposób, że zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz R. C. (1) dodatkowo kwotę 369 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2014 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2) w punkcie 3 w ten sposób, że zasądzoną od R. C. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 1856,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu obniżył do kwoty 1616,92 zł.

Zmiana rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 zaskarżonego wyroku jest konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 tego wyroku.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję stanowi przepis art. 100 zd. 1 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo

rozdzielone. Z uwagi na to, że powództwo zostało częściowo oddalone, Sąd Okręgowy stosunkowo rozdzielił koszty procesu pomiędzy stronami, mając na względzie fakt, w jakiej części żądanie pozwu zostało uwzględnione.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu z dnia 31 stycznia 1991 roku, II CZ 255/90 (OSP 1991, z. 11, poz. 279), stosunkowy podział kosztów procesu (art. 100 k.p.c.) dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, ustalonych stosownie do zasad z art. 98 § 2 i 3 k.p.c. (oraz art. 99 k.p.c.), w wypadkach tam wskazanych. Sumę tę dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swymi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty, stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeżeli poniesione przez stronę koszty przewyższają obciążający ją udział – zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica.

Ogółem koszty procesu w rozpoznawanej sprawie wyniosły w pierwszej instancji **3491,30 zł**.

Powód poniósł koszty w kwocie **1626,50 zł**, obejmujące:

a) opłatę od pozwu – **392 zł** (k. 2),

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – **17 zł** (k. 17),

c) opłaty pocztowe za przesłanie przesyłek poleconych obejmujących pisma procesowe kierowane do Sądu oraz przesyłek poleconych obejmujących odpisy pism procesowych kierowane do pełnomocnika pozwanego – **9,10 zł** (k. 181), **4,20 zł** (k. 215), **4,20 zł** (k. 217),

d) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego wykonującego zawód adwokata – **1200 zł**, ustalone na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 – tekst jednolity ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.).

Pozwany poniósł koszty w kwocie **1864,80 zł**, obejmujące:

a) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – **17 zł** (k. 109),

b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, wykonującego zawód radcy prawnego **1200 zł**, ustalone na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 – tekst jednolity ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zm.),

c) opłaty pocztowe za przesłanie do Sądu Rejonowego przesyłek poleconych obejmujących sprzeciw od nakazu zapłaty – **4,20 zł** (k. 110) i pismo z dnia 9 listopada 2015 roku – **4,20 zł** (k. 123).

d) wykorzystaną część zaliczki na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego – **639,40 zł** (k. 136, 183, 200).

Pozwany przegrał sprawę w **0,071** części, ponieważ w takim zakresie zostało uwzględnione żądanie pozwu (557,23 zł : 7826,53 zł = 0,071). Powód przegrał sprawę w **0,929** części.

Udział w sumie kosztów procesu obciążający pozwanego wynosi **247,88 zł** (= 3491,30 zł · 0,071). Udział w sumie kosztów procesu obciążający powoda wynosi **3234,42 zł**.

Ponieważ poniesione przez pozwanego koszty (1864,80 zł) o **1616,92 zł** przewyższają obciążający go udział, zasądzeniu na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów procesu podlegała ta właśnie różnica.

*

W pozostałej części apelacja powoda jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia oraz prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Należy jedynie wskazać, że niecisłe jest posługiwanie się przez Sąd Rejonowy wyrażeniem (...) Serwis (...) w znaczeniu, które miałyby wskazywać na istnienie podmiotu prawa o takiej nazwie, odrębnego od osoby fizycznej wskazanej w nazwie. Podmiotem prawa był i jest wyłącznie A. C., zaś wyrażenie (...) Serwis (...) stanowi jedynie element nazwy, pod którą A. C. prowadził działalność gospodarczą.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy stwierdzić, że prawidłowe jest ustalenie Sądu pierwszej instancji, że M. P. wynajmowała samochód dłużej niż byłoby to normalnie związane ze skutkami kolizji i uszkodzenia jej pojazdu.

Po pierwsze, należy zwrócić uwagę, że szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi w dniu 6 sierpnia 2014 roku i w tym dniu M. P. zawarła z A. C. umowę dotyczącą naprawy pojazdu i przekazała pojazd do naprawy. Naprawa zakończyła się już w dniu 12 sierpnia 2014 roku, a więc trwała maksymalnie 6 dni, co jest okolicznością bezpieczną.

Po drugie, należy wskazać, że skoro M. P. zdecydowała się na wstępną naprawę pojazdu w dniu 11 stycznia 2014 roku oraz odbiór pojazdu w tym dniu i korzystanie z niego, pomimo że nadal w tym dniu nie został ustalony sprawca wypadku, ani też inna osoba odpowiedzialna za szkodę, to należy przyjąć, że wykonanie takiej naprawy było możliwe już w grudniu 2013 roku, niezwłocznie po kolizji, bez potrzeby najmowania pojazdu na okres od dnia 13 grudnia 2013 roku do dnia 11 stycznia 2014 roku. Gdyby wstępna naprawa przeprowadzona została niezwłocznie po dniu 13 grudnia 2014 roku, nie zachodziłaby potrzeba korzystania z innego pojazdu aż do dnia 11 stycznia 2014 roku. Fakt przeprowadzenia naprawy wstępnej (prowizorycznej) w tym dniu oraz zakres tej naprawy wskazują przy tym na to, że możliwe było zachowanie takiego stanu pojazdu po wypadku, który umożliwił w przyszłości ocenę rodzaju i zakresu uszkodzeń dla celów dochodzenia roszczeń odszkodowawczych lub ubezpieczeniowych. Możliwe było wreszcie utrwalenie stanu tego pojazdu na odpowiedniej dokumentacji fotograficznej, czy też w drodze ekspertyzy odpowiedniego rzeczoznawcy, czy też wreszcie w formalnym trybie zabezpieczenia dowodów dla potrzeb przyszłego postępowania cywilnego (art. 310 k.p.c.).

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy M. P. nie skorzystała z takich możliwości w grudniu 2013 roku, a w związku z tym czas trwania najmu pojazdu „zastępczego”, dłuższy niż przyjął to ubezpieczyciel, należy uznać za taki, który nie stanowi normalnego następstwa kolizji z dnia 13 grudnia 2013 roku, a więc nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z tą kolizją.

Prawidłowe jest również ustalenie Sądu pierwszej instancji dotyczące tego, że stawka czynszu za korzystanie z najętego pojazdu odbiegała w istotnym stopniu od cen rynkowych z okresu, w którym najem ten istniał. Nie chodzi zatem o porównanie wysokości czynszu do cen z 2015 roku, czy z 2016 roku, ale z grudnia 2013 roku i sierpnia 2014 roku.

Z opinii biegłego wynika, że za 2013 rok udało się biegłemu ustalić tylko jedną ofertę najmu samochodu, a czynsz wynosił 90 zł miesięcznie. Pozwany zaprzeczał, aby czynsz najmu w kwocie 246 zł (ze stawką podatku od towarów i usług) za dobę odpowiadał rynkowym stawkom czynszu w 2013 i 2014 roku, wskazując, że przyjęta w umowach kwota jest znacząco zawyżona. Pozwany za podstawę ustalenia wysokości odszkodowania przyjął kwotę 183,27 zł (ze stawką podatku od towarów i usług) za dobę. Powód nie udowodnił, aby umówiona kwota czynszu najmu mieściła się w granicach rynkowych czynszu najmu podobnych samochodów w okresie, w którym zawarte były umowy najmu.

÷

Poza wskazaną wyżej sytuacją naruszenia przepisu art. 361 § 1 k.c., Sąd Okręgowy zasadniczo podziela ocenę prawną przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji. Należy jednak zwrócić uwagę, że częściowo nietrafnie została wyjaśniona podstawa prawna rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek za opóźnienie. Przepis art. 817 § 1 k.p.c. nie ma w ogóle zastosowania w rozpoznawanej sprawie, gdyż przepisy zawarte w art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym funduszu gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych mają charakter szczególny w stosunku do przepisów zawartych w art. 817 k.c.

Przepisy art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku określają zatem terminy, w których ubezpieczyciel powinien spełnić świadczenie wynikające z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej mechanicznych środków komunikacji. Świadczenie wynikające z tej umowy jest zatem świadczeniem terminowym. Nie ma zatem podstaw do odwoływania się przy określeniu terminu spełnienia tego świadczenia do przepisów art. 817 k.c.

÷

Na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od R. C. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 810,12 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Ogółem koszty postępowania odwoławczego w rozpoznawanej sprawie wyniosły **2197,60 zł**.

Powód poniósł koszty w kwocie **1282 zł**, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **900 zł** oraz opłatę od apelacji – **382 zł** (k. 272, 274).

Pozwany poniósł koszty w kwocie 915,60 zł, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **900 zł** oraz opłaty pocztowe za przesłanie przesyłek poleconych obejmujących wnioski o sporządzenie uzasadnienia wyroku – **5,20 zł** (k. 250), odpowiedź na apelację – **5,20 zł** (k. 283) i odpis odpowiedzi na apelację – **5,20 zł** (k. 282).

Pozwany przegrał sprawę w drugiej instancji w **0,048** części, ponieważ w takim zakresie apelacja została uwzględniona (369 zł : 7638,30 zł = 0,048). Powód przegrał sprawę w drugiej instancji w **0,952** części.

Udział w sumie kosztów postępowania odwoławczego obciążający pozwanego wynosi **105,48 zł** (= 2197,60 zł · 0,048). Udział w sumie kosztów postępowania odwoławczego obciążający powoda wynosi **2092,12 zł**.

Ponieważ poniesione przez pozwanego koszty (915,60 zł) o **810,12 zł** przewyższają obciążający go udział, zasądzeniu na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów procesu podlega ta właśnie różnica.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Marta Postulska-Siwek Dariusz Iskra Andrzej Mikołajewski

1 OSN C 2012, z. 3, poz. 28.

2 Por.: wyrok SN z dnia 15 maja 2001 roku, I CKN 350/00, Lex nr 52667; postanowienie SN z dnia 4 października 2002 roku, III CZP 62/02, OSN C 2004, z. 1, poz. 7; wyrok z dnia 11 marca 2004 roku, V CK 328/03, Lex nr 183779; wyrok SN z dnia 14 lipca 2004 roku, IV CK 544/03, Lex nr 116591; wyrok SN z dnia 24 czerwca 2005 roku, V CK 704/04, Lex nr 180875; wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2004 roku, I PK 22/03, OSN P 2005, z. 6, poz. 80; uchwała SN z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSN C 2008, z. 6, poz. 55.